

การอนุบาลลูกปลากะพงขาวในบ่อดิน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล

ลูกปลากะพงขาวจากโรงเพาะฟัก เมื่อมีขนาดความยาว 1.5-2.5 ซม. จะจำหน่ายให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปอนุบาลต่อในบ่อดิน เพื่อให้ได้ปลาขนาดความยาวประมาณ 4-8 นิ้ว สำหรับจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังหรือในบ่อดิน เลี้ยงเป็นปลาเนื้อต่อไป วิธีการอนุบาลลูกปลากะพงขาวในบ่อดินมีดังนี้

การเตรียมบ่อ เป็นบ่อดินขนาดประมาณ 0.25-0.75 ไร่ (1 – 3 งาน) หากบ่อมีขนาดใหญ่เกินไป จะทำให้การตีอวนรวบรวมลูกปลาทำได้ยาก และต้องใช้กำลังคนมาก

ขุดบ่อให้ได้ความลึกประมาณ 1-1.5 เมตร ระดับความลึกของน้ำในขณะอนุบาลประมาณ 80 - 100 ซม ก่อนที่จะลงลูกปลาในบ่อ ให้เตรียมบ่อโดยการถ่ายน้ำออกจากบ่อจนแห้ง แล้วโรยปูนขาวเพื่อฆ่าเชื้อ ทิ้งไว้ 1-3 วัน (ใช้ปูนขาวประมาณ 20-80 กิโลกรัม/ไร่ ขึ้นอยู่กับสภาพของดิน) จากนั้นจึงปล่อยหรือสูบน้ำเข้ามาในบ่อ โดยต้องกรองผ่านตาอวนขนาดเล็กเพื่อป้องกันสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของลูกปลาที่อาจจะหลุดลอดเข้ามา จนได้ระดับความลึกของน้ำตามที่ต้องการ เปิดเครื่องตีน้ำหรือเครื่องให้อากาศเพื่อให้เกิดแพลงตอนขึ้นมา และนำไม้มาปักหลักแบ่งพื้นที่ประมาณ 1/5 ของบ่อ เพื่อขึงอวนตาสีฟ้า (อวนมุ้งเขียว) กันเป็นคอก

รูปที่ 1 แสดงทางน้ำเข้า และน้ำออก

รูปที่ 2 หว่านปูน กั้นคอก และเปิดน้ำเข้าบ่อ

การนำลูกปลาลงบ่อ ลูกปลากะพงขาวที่จะนำมาอนุบาลในบ่อดิน **ควรมีขนาดประมาณ 1.5-2.5 ซม.** และต้องหัดให้กินอาหารปลาบด(หรืออาหารเม็ด)ในโรงเพาะฟักจนคุ้นดีแล้ว เพื่อให้ลูกปลาจะได้มีอัตราการตายสูง ความหนาแน่นของลูกปลาประมาณ 20,000 ตัวต่อไร่ โดยการปล่อยลูกปลาลงในคอกที่กั้นไว้ ก่อนลงลูกปลา ต้องปรับอุณหภูมิของน้ำในถุงที่ใช้บรรจุลูกปลา ให้มีอุณหภูมิใกล้เคียงกับน้ำในบ่อ โดยการลอยถุงไว้ในบ่อประมาณ 15-20 นาที แล้วจึงค่อยแกะถุง ปล่อยปลาลงไปในคอก โดยมากแล้ว จะลงลูกปลาในช่วงเช้าหรือตอนเย็น เพื่อลดปัญหาเรื่องอุณหภูมิที่แตกต่างกันของน้ำ

รูปที่ 3 ลูกปลากะพงขาวขนาด 1.5-2.5 เซนติเมตร

การให้อาหาร ให้กินเนื้อปลาสด(หรืออาหารเม็ด)เป็นอาหารวันละ 2 ครั้ง เช้า-บ่าย ถ้าหากเนื้อปลาสดมีสภาพไม่สดนัก ควรจะผสมหัวอาหารหรือวิตามินซีลงไปด้วย ประมาณ 2-3 กรัมหรือ 1 ช้อนชาพูน ต่อเนื้อปลาสด 1 กิโลกรัม แต่ละมือ ให้ลูกปลากินอาหารจนอิ่ม

รูปที่ 4 ให้อาหารลูกปลาในคอกที่กั้นไว้

การจัดการทั่วไป เมื่อปล่อยปลาลงไปได้ประมาณ 3-5 วัน ให้รื้ออวนที่กั้นคอกนั้นออก เพื่อให้ลูกปลาจะได้มีพื้นที่อาศัยกว้างขึ้น ส่วนการให้อาหาร ก็ยังคงให้ในจุดเดียวกันกับ ตอนแรก และอาจจะต้องให้อาหารเพิ่มเติมในจุดอื่นรอบ ๆ บ่ออีกด้วย เนื่องจากการให้อาหารในจุดเดียวกันนั้น อาจจะมีลูกปลาบางส่วนที่มีขนาดเล็ก ไม่กล้าที่จะเข้ากลุ่มมากินอาหารในจุดดังกล่าว นั้น จึงต้องคอยหมั่นสังเกตเพื่อให้ลูกปลาได้กินอาหารอย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้ลูกปลามีอัตราการรอดตายสูงขึ้น

เมื่อปลาเริ่มโตขึ้น ให้เปลี่ยนจากชนิดของอาหารที่เป็นเนื้อปลาสด เปลี่ยนมาเป็นเนื้อปลาสับ ซึ่งจะช่วยให้เนื้อปลาสับมีขนาดพอดีกับขนาดปากปลา เนื้อปลาสับจะมีการสูญเสียของอาหารน้อยกว่าเนื้อปลาสดอีกด้วย อันจะเป็นการลดการเน่าเสียของน้ำได้อีกทางหนึ่ง

เมื่ออนุบาลปลาเป็นระยะเวลาประมาณ 35 วัน จะมีปลาบางส่วนโตพอที่จะจำหน่ายได้ (ขนาด 4-5 นิ้ว) หากจะจำหน่ายปลาขนาดนั้น ใช้อวนเพื่อรวบรวมและคัดลูกปลาที่ได้ขนาดเพื่อการจำหน่ายต่อไป ส่วนลูกปลาส่วนที่เหลือและยังไม่ได้ขนาด ก็อนุบาลต่อไป จนถึงขนาดที่จะจำหน่ายได้ ซึ่งต้องใช้เวลาอีกประมาณ 1-3 สัปดาห์

อัตราการรอดตาย หากไม่เกิดปัญหาโรคระบาดอย่างรุนแรงที่จะเป็นสาเหตุทำให้ลูกปลาตาย การอนุบาลลูกปลากะพงขาวในบ่อดินตามวิธีนี้ จะมีอัตราการรอดตายของลูกปลาประมาณ 50-80 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของเกษตรกรในเรื่องการให้อาหาร คุณภาพของอาหารปลา ความสะอาด การจัดการเรื่องคุณภาพน้ำ เป็นต้น

